

imalo prikazivati svake godine razvoj i uspjeh kulturne djelatnosti po cijelom svijetu. Za taku posao trebivali su raznih i skupih sredstava, jer predočiti javnosti kulturni rad svega svijeta, nije lako. Ipak mar, spremnost i volja pokretača učinise djelo monumentalnim, te nema ni u prošlosti uzora, a ni u sadašnjosti oponašatelja.

Citavi se današnji kulturni rad pokazuje u sveučilištima, u visokim školama, u osnivanju viših strukovnih zavoda, kao što su: akademije, biblioteke, muzeji i tomu slično. U ovim se ustanovama vidi uspjeh i sudi prema njihovoj raznovrsnoj djelatnosti. Jeli se u kojoj pokrajini ili u kakovu narodu osnovao jedan viši naukovni zavod, očiti je znak, da će se tuj pojaviti i novi bujni život. Broj učenika po visokim školama, ili broj članova jednog strukovnog zavoda daje nam odmah ravnilo, po kojem možemo cijeniti prilike odnosnoga kraja. Ne ćemo reći, da su nam brojevi dovoljni za prosuđivanje, ali moramo priznati, da je i statistika znamenita u razuđivanju duševnih i moralnih sposobnosti jednoga kraja, odnosno jednoga naroda. Zato je prikaz takovih ustanova od neprocjenjive koristi. To je zadaća godišnjaka „Minerve“, koji danas uređuju dvije marne njemačke pčelice: J. Bengel i dr. G. Lüdtke. I najnoviji godišnjak „Minerva“ slijedi vjerno svoju zadaću namijenjenu mu od prvih njegovih pokretača dra. Kukulie i dra. Trübnera, jer nam stavlja pred oči aktuelni rad cijelog kulturnog svijeta. U raznim se ostsječcima iznose statistički i personalni podaci, i to ovim redom. Pod ostsječkom „Geographische Übersicht der behandelten gelehrten Institute“ vidimo pregledni popis svih učevnih zavoda iz cijeloga svijeta, koji su malko podrobnije opisani u „Verzeichnis der Akademien und gelehrten Gesellschaften“ gdje je popis akademija i naukovnih društava itd. Sva su akademična, sveučilišna, viša stručnjačka društva opisana povjesnim načinom, popraćena tačnim oficijelnim podacima o broju osoblja, kao i o uvjetima i razvoju pojedinih ustanova. Prema tomu ovaj godišnjak pruža najtačnije naputke o kulturnom životu čovječanstva. Sve su zemlje i svi narodi primjereno zastupani, tako i mi Hrvati. Prema ovoj knjizi ne

izgledamo mi baš najsiromašniji. Sve su naše visoke škole spomenute, kao i glavnija naukovna društva i zavodi. Manjkaju još nekoja bogoslovna učilišta. Nadamo se, da će nova izdanja i to popuniti, jer su se gg. izdavači pobrinula, da i naša malena u opsegu ali poštena u znanju Hrvatska uđe u rubriku civilizovanog naroda. Već s ovog kraja „Minerva“ se najbolje preporučuje svakomu, a posebno onomu, koji se želi upoznati sa stanjem današnjeg kulturnog svijeta, kojemu je spremno uređeni godišnjak „Minerva“ posvećen.

A. L. Gančević O. F. M.

Minerva — Handbuch der gelehrten Welt Bearbeitet von Dr. G. Lüdtke und J. Bengel. Erster Band: Die Universitäten und Hochschulen usw., ihre Geschichte und Organisation. U 16-ini. str. VIII + 627. Vežano stoji: 10 Mk. Nabavlja se kod: Verlag von Karl J. Trübner, Strassburg (Elsass — Deutschland).

Ovo je nadopunjak gornjeg istimenog godišnjaka „Minerve“, a razlikuje se od prvoga u tomu, što ova knjiga ima, da kao Priručnik ili „Handbuch“ prati detaljnije povjest i ustrojstvo svih onih zavoda i društava, što se u godišnjaku „Minerva“ nalaze. Dosada je izašao samo jedan svezak, u kojemu su opisani svi učevni zavodi kao što su: sveučilišta, akademije, bogoslovna učilišta, škole za liječništvo i ljekarstvo, politehnički, veterinarski, agronomski i svi mogući naukovni instituti, što se odnose na t. zv. višu kulturu. Prikaz svih tih zavoda daje nam sliku, u kojoj možemo zamijetiti različitost obuke u raznim krajevima svijeta. Izvršno su poredani prikazi, te nam je omogućeno u čas okom preletjeti i upoznati povjest i upravu zavoda: uvjete primanja za učenike, zahtjeve za diplomu, plaće profesora ili ostalih čimbenika i tomu slično. Podaci se iznešeni temelje na autentičnim uredovnim obavjestima istih zavoda, pa nije bojazni, da ćemo se prevariti u prosuđivanju raznovrsnih kulturnih prilika na osnovi ovih podataka.

A. L. Gančević O. F. M.